

Evidentialitet i rapporteringen om attentaten i Paris Om hur källor anges i tidningarnas nyhetsartiklar

Mariann Skog-Södersved
Tyska språket och litteraturen
Vasa universitet

Anita Malmqvist
Institutionen för språkstudier
Umeå universitet

Anhand der Berichterstattung in zwei schwedischen und zwei finnlandschwedischen Tageszeitungen über die Terroranschläge in Paris am 13. November 2015 untersucht der vorliegende Beitrag, wie die Journalisten zum Ausdruck bringen, dass die verwendeten Informationen nicht von ihnen selbst stammen, sondern eine sekundäre Quelle haben. Im Fokus steht folglich Evidentialität. Es konnten zwei Hauptkategorien von Evidentialität identifiziert werden, direkte und indirekte. Bei direkter Evidentialität geht es um die direkte Wiedergabe einer Quelle, während indirekte Evidentialität je nach Art der indirekten Wiedergabe in drei Untergruppen eingeteilt werden konnte. Die Formulierung der Evidentialität kann mit grammatischen und/oder lexikalischen Mitteln erfolgen. Die Untersuchung hat ergeben, dass im Schwedischen Evidentialität vorwiegend mit lexikalischen Mitteln ausgedrückt wird. Ein Vergleich mit der Textsorte Kommentar zeigt, dass die Art der Evidentialität deutlich an die Funktion eines Textes gebunden ist und daher als eines der Kennzeichen von Textsorten zu beschreiben wäre.

Nyckelord: dagstidningar, textsorter, nyhetsrapportering, direkt evidentialitet, indirekt evidentialitet

1 Inledning

Tidningstexter får ofta utgöra material, då olika fenomen i dagens språk undersöks. Det är förståeligt av många skäl, eftersom det handlar om texter som är avsedda för en stor mängd läsare och som de flesta människor kommer i kontakt med i någon form relativt regelbundet. De representerar i allmänhet ett slags standardspråk. Detta trots att texterna i dagstidningar tillkommer under stor tidspress och kan lämna en hel del övrigt att önska språkligt sett.

För denna artikel har vi valt att studera just dagstidningars språk, närmare bestämt språket i nyhetsartiklar, ur en lite ovanligare synvinkel, nämligen hur källorna till de informationer som presenteras anges. Generellt kan fastställas, att en text normalt inte uppstår i ett tomrum, utan att den i större eller mindre utsträckning bildar delar i ett nätverk av texter (Lenk & Vesalainen 2012: 12). Detta gäller inte minst för tidningstexter. En journalist bygger inte sina artiklar enbart på egen kunskap och slutledningar eller på det han själv ser eller hör, utan hen använder sig även av ett antal externa källor, av sådant som sagts eller skrivits. Genom att explicit eller implicit ange hur hen fått informationen vilar inte hela ansvaret för den information som förmedlas hos den enskilda redaktören/journalisten.

I artikeln granskas hur källorna anges i nyhetsartiklar om attentaten i Paris den 13 november 2015 i fyra svenskspråkiga dagstidningar. Undersökningen beaktar både s.k. direkt (förstahandsinformation) och indirekt evidens (andrahandsinformation). Eftersom svenskan har begränsade möjligheter att markera evidentialitet med hjälp av grammatiska medel, utgår vi ifrån att lexikala medel kommer att vara viktiga för uppgiften. I det följande presenteras först materialet och dess avgränsning närmare, innan en förklaring ges till vad *evidentialitet* är. Efter den teoretiska bakgrunden redogörs för evidentialitetsmarkörerna i undersökningsmaterialet och resultaten jämförs med en tidigare undersökning. Sist följer ett kort slutord.

2 Materialet och dess avgränsning

Som undersökningsmaterial har, som nämnts, attentaten i Paris i november 2015 valts. Materialet har hämtats ur två morgontidningar från Sverige respektive Finland. Den svenska tidningspressen representeras av rikstidningen *Dagens Nyheter* (DN) som utges varje dag i veckan och regionaltidningen *Västerbottens-Kuriren* (VK) som utkommer sex gånger i veckan. Motsvarande finländskt material utgörs av *Hufvudstadsbladet* (HBL), som är ett slags finlandssvensk rikstidning, och regionaltidningen *Vasabladet* (VBL). Även dessa tidningar utkommer sju respektive sex gånger i veckan. Det insamlade materialet täcker perioden 14–28 november 2015.

Under den korta tidsperiod som undersöks, dvs. de två sista veckorna i november, publicerades en stor mängd texter på nyhetssidorna som var mer eller mindre starkt knutna till händelserna i Paris. Det var därför nödvändigt att avgränsa undersökningsmaterialet ytterligare. Det gjordes genom att ett par principer följdes, den första berör innehållet och den andra författarna till artiklarna. Innehållsmässigt måste artiklarna direkt beskriva attentaten eller attentatsmännen i Paris eller innehålla intervjuades reaktioner på händelserna. Artiklarna fick dock inte bestå av material som övertagits direkt från nyhetsbyråer, t.ex. TT och FNB, utan de skulle vara skrivna av namngivna journalister, i detta fall i praktiken av tidningarnas egna medarbetare. En ytterligare avgränsning utgjordes av att de fåtal artiklar som berörde händelserna och som publicerades på tidningarnas ledarsidor inte beaktades och inte heller de kommentarer som kunde påträffas på nyhetssidorna bredvid artiklarna. Anledningen till att kommentartexter inte beaktades är att de skiljer sig tydligt i stilen från nyhetsartiklar och att materialet därför blivit mindre enhetligt.

I nyhetsvärlden växlar ämnena snabbt och inte heller Paris-attentaten kunde hålla sitt grepp om läsarna länge. De första artiklarna publicerades den 15 och den sista den 24 november, dvs. under de fyra sista dagarna av undersökningstiden fanns inga artiklar som kunde beaktas, inte heller den 23 november. För materialet kan vidare konstateras att det inte oväntat är de två större tidningarna som står för mer eget material, medan de mindre i ganska stor utsträckning använder sig av nyhetsbyråernas artiklar. Sådant

material publicerades naturligtvis även i DN och HBL. Sammanlagt består undersökningsmaterialet av 50 artiklar, av vilka 24 har publicerats i DN, 13 i HBL, 5 i VK och 8 i VBL.

Tabell 1. Undersökningsmaterial

Datum	DN	HBL	VK	VBL
15.11.2015	5	5	-	7
16.11.2015	5	4	1	-
17.11.2016	6	3	1	1
18.11.2015	1	-	1	-
19.11.2015	2	1	1	-
20.11.2015	2	-	1	-
21.11.2015	1	-	-	-
22.11.2015	1	-	-	-
24.11.2015	1	-	-	-
Sammanlagt:	24	13	5	8

Som tabellen visar är det de närmaste dagarna efter terrordåden som står för den största delen av materialet. I DN tunnar strömmen av artiklar av de egna journalisterna långsamt ut, medan den slutar ganska tvärt i HBL och VBL. Regionaltidningen VK:s eget material bildar under några dagar en tunn rännil. Här är det kanske skäl att än en gång påpeka, att rapporteringen om händelserna i Paris är fylligare i samtliga tidningar än vad som tabellens siffror ger vid handen. Alla texter som övertagits direkt från olika nyhetsbyråer saknas som redan nämnts i materialet.

3 Teoretisk bakgrund

Som filosofiskt begrepp definieras *evidentialitet* som ”kunskapens eller vetandets källa”. Inom språkvetenskapen undersöker man, hur källan till vårt vetande kommer till uttryck i språket, alltså hur en textproducent anger, att en utsaga inte kommer från hen utan har en annan källa. (Kronning 2002: 228)

Inledningsvis ska ett par språkvetenskapliga definitioner av begreppet *evidentialitet* jämföras. Eftersom evidentialitetsforskning inte tycks ha bedrivits i någon större utsträckning inom svenskan, stöder vi oss på den internationella litteraturen. I Bußmanns *Lexikon der Sprachwissenschaft* (2008) återfinns följande definition:¹

¹ Översättning av citaten ur Bußman (2008) och *Metzler Lexikon Sprache* (2010) av A. M.

Strukturell dimension av grammatiken [...]. Uttrycks av konstruktionstyper, som kodifierar källan till den information som en talare återger. Som primär informationskälla gäller i allmänhet vad talaren själv sett eller hört samt talarens egen förmåga att dra slutsatser.²

Till skillnad från Bußmann, där den grammatiska dimensionen står i förgrunden, betraktar *Metzler Lexikon Sprache* (2010) evidentialitet som en semantisk-pragmatisk kategori, som ”syftar på det sätt talaren tar ställning till giltigheten i sitt yttrande”.

Hos Diewald och Smirnova (2010a), som ingående har studerat evidentialitet framför allt i tyskan, står den semantisk-funktionella domänen i förgrunden. Den innefattar de olika slags *proofs*, som ett språk besitter och som en talare kan åberopa för att stödja sina yttranden.

Thus the study of evidentiality in language is concerned with the linguistic means languages provide for referring to „reasons“, „indications“, „evidence“, or—in short—sources of information speakers have for expressing statements. (Diewald & Smirnova 2010a: 2)

Som framgår har definitionerna något olika fokus, vilket återspeglar den oenighet som forskningslitteraturen ger uttryck för men som också är en följd av att forskningsfältet är relativt nytt och ännu inte förfogar över någon enhetlig terminologi.

Två huvudspår kan urskiljas i litteraturen. Det ena, framför allt företrätt av Aikhenvald (2004), betraktar evidentialitet som enbart en grammatisk kategori som uttrycks genom böjningsmorfem och partiklar. Enligt Aikhenvald (2004: 1) förekommer grammatikaliserad evidentialitet i ungefär en fjärdedel av alla språk. En annan företrädare för denna riktning är Plungian (2010), som ger en överblick över förekomsten av grammatikaliserad evidentialitet i olika språk och betecknar Eurasien som *The Great Evidential Belt*, både på grund av områdets storlek och på grund av den stora genetiska diversitet som kännetecknar språken i denna del av världen. Undantag är de germanska och romanska språken, som inte besitter grammatiska medel för att uttrycka evidentialitet. (Plungian 2010: 19) Plungian diskuterar även svårigheten att skilja evidentialitet från modalitet, vilket han betraktar som ett komplext teoretiskt problem och som diskuteras flitigt i litteraturen. Då evidentialitet är diffus till sin karaktär, pläderar han för att göra åtskillnad mellan modaliserade och icke-modaliserade evidentialitetssystem. (Plungian 2010: 45–49) Han företräder därigenom en mindre kategorisk ståndpunkt än Aikhenvald, som med eftertryck hävdar att ”evidentiality is a category in its own right and not a subcategory of any modality” (Aikhenvald 2004: 7).

Det andra huvudspåret utgörs av en grupp forskare, vilka finns representerade i en antologi (Diewald & Smirnova 2010b) med den övergripande målsättningen att visa på de olika medel som europeiska språk utan grammatikaliserad evidentialitet förfogar över för att uttrycka denna funktion. En av dessa är Wiemer (2010), som utifrån omfattande

² I föreliggande artikel betraktas journalistens slutsatser som sekundär information.

empiriska studier jämför lexikala enheter med grammatiska, när det gäller att uttrycka evidentialitet. Som exempel nämner han konjunktiven i tyskan och modalverben *lär* och *ska* i svenskan. Sammantaget argumenterar Diewald och Smirnova på grundval av de olika bidragen för att i motsats till Aikhenvald betrakta evidentialitet som en semantisk-funktionell domän, som kan realiseras med olika språkliga medel, inte bara grammatiska. Denna uppfattning stöds även av Boye och Harder (2009), som visar på svårigheterna att strikt skilja lexikala element från grammatiska och som menar att evidentialitetsmarkörer bildar ett kontinuum som innehåller bättre och sämre realiseringar av funktionen evidentialitet, oberoende av om de är grammatiska eller lexikala (Boye & Harder 2009: 33–37).

I en finsk-tysk kontrastiv studie diskuterar Helin (2004) vilka medel finska journalister förfogar över för att uttrycka motsvarigheten till tyskans konjunktiv I. Finskan besitter *modus potentialis*, som bildas med morfemet *-ne-* och betecknar en sannolik men inte säker handling. Förutom denna grammatikaliserade evidentialitetsmarkör finns även syntaktiska, lexikala och verbala medel, t.ex. indikativ pluskvamperfekt, som i medietexter används i samma funktion som konjunktiv I i tyskan. Frågan Helin ställer är, huruvida *potentialis* och indikativ pluskvamperfekt kommer att utvecklas till evidentialitetsmodus.

I svensk lingvistisk forskning tycks, som ovan nämnts, fenomenet evidentialitet knappast ha uppmärksammats. Förutom hos Kronning (2003), som behandlar modalitet och evidentialitet kontrastivt i svenskan, franskan och *tuyuka*, som talas av ett fåtal individer i Colombia och Brasilien, finns funktionen beskriven i grammatikor, t.ex. *Svenska Akademiens grammatik* (1999) och *Svenska Akademiens språklära* (Hultman 2003). Här används dock inte begreppet evidentialitet utan företeelsen behandlas under rubriken *Modalverb*. I första hand är det verben *lär* och *torde* som tas upp. Thorell (1973: 125) nämner i *Svensk grammatik* att perfekt ibland kan signalera att det rör sig om slutsatser som dras från ett yttrande, alltså inferens.

4 Analys och resultat

Det sammanlagda antalet belägg i materialet uppgår till 558. Inledningsvis redovisas hur materialet har kategoriserats, dvs. vilka olika typer av evidentiella markörer som har identifierats. En evidentiell markör visar att talaren har belägg för sin utsaga (Zakariasson 2014: 4). I huvudsak följs den klassifikation som Diewald och Smirnova (2010a: 60–67) föreslår men också delvis Zakariassons (2014). Terminologin härstammar även från dessa källor.

Två huvudtyper av evidentiella markörer, *direkta* och *indirekta*, kan urskiljas. Direkta evidentialitetsmarkörer är sådana som bygger på talarens/skribentens egna sensoriska erfarenheter, visuella, akustiska, taktila eller auditiva. De förutsätter följaktligen att tala-

ren har haft direkt tillgång till det som refereras. Den andra huvudtypen, indirekt evidentialitet, har delats in i tre undergrupper: *inferentiella*, *citerande*³ och *rapporterande* yttranden. Inferentiella evidentialitetsmarkörer är sådana där skribenten drar egna slutsatser utifrån andras information. Citerande anger att skribenten stöder sig på uppgifter från en bestämd källa, som explicit nämns. Till den gruppen hör därmed såväl direkta citat som indirekt återgivande av en källas uppgifter. Den tredje gruppen, de rapporterade, skiljer sig från de citerande genom att skribentens utsagor bygger på uppgifter från en obestämd, ej närmare specificerad källa, t.ex. rykten, medierapportering eller något man hört andra berätta.

Direkt evidentialitet

Först ska några exempel på direkt evidentialitet ges. Av exemplen framgår på olika sätt att journalisten har haft direkt tillgång till sin utsaga. I exempel (1) har telefonkontakt förekommit med en svenska som studerade i Paris vid tillfället för attacken. I exempel (2) finns DN:s medarbetare i Paris och intervjuar en kvinna som han träffar på gatan, varvid framgår hur berörd hon är av det inträffade. Även i det tredje exemplet rör det sig om en direkt kontakt med en källa, dessutom med angivande av platsen där journalisten och källan träffas. Fjärde exemplet visar att journalisten gör vissa personliga iakttagelser om den intervjuade, när han gör sin intervju.

- (1) – Jag har inte stigit utanför dörren, säger Charlotta Nordström, **när VK når henne** under lördagen. (VK 16.11.2015)
- (2) För Rachel Lenoir **stockar sig rösten när hon berättar** hur hon [...] hörde skriken från Bataclan [...]. (DN 15.11.2015)
- (3) Och **på Place de la République träffar vi Martine**. [...] – Jag var tvungen att cykla ut idag. Att se Paris. (DN 15.11.2015)
- (4) – Jag hörde skotten, men sedan [...], **säger den sköra gamla damen i ljusröd kappa** [...]. (HBL 15.11.2015)

Indirekt evidentialitet: Inferentiella markörer

De indirekta evidentialitetsmarkörerna har, som redan framgått, delats in i tre undergrupper. Först ges ett par exempel som visar att journalisten drar egna slutsatser om ett sakförhållande utifrån andras information. Det rör sig alltså om inferentiell evidentialitet.

- (5) Men trots det är det inte mycket som **tyder på** att IS tappar mark. (DN 15.11.2015)
- (6) Tre terrorister iklädda bombbälten skulle ta sig in [...]. Det var **sannolikt** planen. (HBL 16.11.2015)
- (7) Han [...] kan **på mycket goda grunder** anses vara kapabel att med vapen motsätta sig ett gripande. (DN 19.11.2015)

³ Vår terminologi avviker här från Zakariassons (2014). Han använder *kvotativ* på svenska, troligen med engelsk- och tyskspråkig litteratur som förebild.

Exemplen (5), (6) och (7) signalerar alla med olika medel att journalisten kommit fram till ett personligt ställningstagande efter att närmare ha studerat rapporteringen om det aktuella ämnet. Det kan ske med verb som *tyckas*, *förefalla*, eller som i exempel (5) *tyda på*, men också med satsadverbial som i (6) *sannolikt* och även *kanske*, *troligen*, *möjligen*, *uppenbarligen*. Av (7) framgår att journalisten drar sina slutsatser utifrån att ha studerat olika framställningar i ämnet. I materialet förekommer endast ett fåtal exempel, sammanlagt 13, på inferentiell evidentialitet.

Indirekt evidentialitet: Citerande markörer

Den frekventaste av alla kategorier i materialet är citerande evidentialitet med sammanlagt 297 belägg, dvs. mer än hälften av alla belägg. Här framgår genom olika språkliga uttryck att journalisten har haft tillgång till muntliga eller skriftliga källor och dessutom vilka dessa källor är. I äldre svenska användes konjunktiv i denna funktion, liksom fortfarande i dagens tyska, men numera måste svenskan använda sig av andra medel. Vanligt förekommande är prepositionen *enligt* (8) men också ett stort antal talaktsverb som *anse*, *berätta*, *betona*, *erkänna*, *framhålla*, *förkunna*, *förneka*, *hoppas*, *hävda*, *konstatera*, *lova*, *meddela*, *påpeka*, *påstå*, *säga*, *tro*. Även deverbala substantiv som *förhoppning*, *krav*, *förmodan* eller som i exempel (11) *uppfattning*, kan förekomma som citerande evidentialitetsmarkörer.

- (8) **Enligt Frankrikes inrikesminister Bernard Cazeneuve** har attentaten förberetts utomlands. (DN 16.11.2015)
- (9) **Han** [Trévidic] **konstaterar** att IS är betydligt större än al-Quaida var [...]. (VBL 15.11.2015)
- (10) **Marc Ojalvo håller med och säger** att det är något som gått riktigt på tok [...]. (HBL 17.11.2015)
- (11) von Wendts **uppfattning** var att Parisborna höll sig hemma [...]. (VBL 15.11.2015)

Indirekt evidentialitet: Rapportrande markörer

Slutligen ska ett par exempel ges på den tredje undergruppen av de indirekta evidentialitetsmarkörerna, nämligen de rapportrande. Som redan framkommit skiljer de sig från de citerande genom att journalisten inte anger eller specificerar källan till informationen utan uttrycker sig mera generellt. I likhet med de inferentiella markörerna utgör de rapportrande en grupp som är svagt företrädd i materialet (28 belägg).

- (12) En av dem **ska** i Belgien **ha hyrt** den svarta Volkswagen Polo som [...]. (DN 16.11.2015)
- (13) Han **uppges** befinna sig i Syrien och **sägs** ha planerat och finansierat attackerna i Paris. (HBL 17.11.2015)
- (14) Han [...] **tros** vara den som gett order om Parisattackerna. (VK 17.11.2015)

Som exempel (12) illustrerar förekommer modalverb ofta i den här funktionen. *Ska* både i presens och i preteritum är vanligt, men också *bör* och *måste*, ofta i kombination med perfekt av huvud verbet. Även huvudverb i passiv kan utgöra rapportrande

markörer, t.ex. *uppges befinna sig i, sägs ha planerat och finansierat och tros vara* som i exempel (13) och (14).

Som avslutning på analysen följer en jämförelse. Inom projektet *Persuasionsstile in Europa* har nämligen redan tidigare gjorts en analys av evidentialitet i svenskspråkiga dagstidningars kommentarer inklusive ledare (Malmqvist, Skog-Södersved & von der Heiden 2016).⁴ Även det materialet täckte en tvåveckorsperiod och gällde bara vissa händelser, Greklands-krisen och påvevalet 2013. Antalet belägg uppgick till 355, dvs. ca 200 mindre än i denna undersökning, och antalet artiklar till 52. Att mängden artiklar i stort sett motsvarar varandra säger dock inget om textmängden, eftersom artiklarna är av varierande längd. Det kan ändå vara av intresse att jämföra den relativa fördelningen av direkt och indirekt evidentialitet i de båda textsorterna. Den procentuella fördelningen framgår av tabell 2. Procenttalen är avrundade.

Tabell 2. Typer av evidentialitet i två textsorter

Evidentialitet	Nyhetsartiklar	Kommentarer
Direkt evidentialitet	40 %	4 %
Inferentiell evidentialitet	2 %	32 %
Citerande evidentialitet	53 %	38 %
Rapporterande evidentialitet	5 %	26 %
Sammanlagt	100 %	100 %

Med undantag av citerande evidentialitet som dominerar i båda artikeltyperna, dvs. i båda använder man sig flitigt av källor som även anges, är skillnaderna slående. Det är dock inte speciellt svårt att försöka förklara olikheterna. Nyheter rapporteras ofta från ort och ställe, den som skriver artikeln har själv sett, hört osv. det hen skildrar. Ett vanligt grepp är t.ex. att intervjua människor som varit inblandade i en nyhetshändelse och återge vad dessa sagt. Ett sådant tillvägagångssätt är mindre aktuellt för journalister som skriver kommentarer och ledare. De kan stödja sig på många olika tidigare artiklar, tv-sändningar, radioinslag, politiska möten och liknande och på basis av dessa presentera egna slutledningar. Detta torde avspeglats i den höga andelen för typen inferentiell evidentialitet. Också andelen rapporterande evidentialitet skiljer sig markant från varandra i de två undersökta textsorterna. Även den skillnaden kan man finna förklaringar till. En nyhetsjournalist ägnar mindre utrymme åt anonyma källor, medan en kommentator också lyssnar in vad som sägs och hörs och utnyttjar det för sin text, som ju har en annan funktion än en nyhetsartikel.

⁴ I undersökningen ingick 14 svenskspråkiga dagstidningar från Sverige och Finland.

5 Slutord

Detta bidrag har behandlat hur evidentialitet uttrycks i svenskan. Evidentialitet är ett språkligt fenomen som hittills har fått föga uppmärksamhet i svensk språkvetenskaplig forskning och som endast marginellt finns beskrivet i svenska grammatikor, och då utan att termen *evidentialitet* används. I en recension (Sandman 2015) av *The Grammar of Knowledge* av Aikhenvald och Dixon betonar recensenten att en så subtil språklig företeelse som evidentialitet endast kan förstås genom att observera hur den används i olika genrer och i olika språkliga kontexter. Detta bidrag redovisar resultat utifrån studiet av tidningars nyhetsrapportering, vilka avslutningsvis jämförs med textsorten kommentar. Vissa grundläggande skillnader mellan de båda textsorterna kan konstateras. Med andra ord tycks evidentialiteten starkt påverkas av textens funktion och kunde beskrivas som ett av kännetecknen för textsorter. En fråga värd att undersöka närmare vore t.ex. om nämnda skillnader även låter sig påvisas i texter på andra språk eller om det eventuellt föreligger kulturskillnader.

Litteratur

- Aikhenvald, Alexandra (2004). *Evidentiality*. Oxford: Oxford University Press.
- Boye, Kasper & Peter Harder (2009). Evidentiality: Linguistic categories and grammaticalization. *Functions of Language* 16 (1), 9–43.
- Bußmann, Hadumod (2008). *Lexikon der Sprachwissenschaft*. Vierte, durchgesehene und bibliographisch ergänzte Auflage unter Mitarbeit von Hartmut Lauffer. Stuttgart: Alfred Kröner Verlag.
- Diewald, Gabriele & Elena Smirnova (2010a). *Evidentiality in German. Linguistic realization and regularities in grammaticalization*. Berlin: De Gruyter Mouton.
- Diewald, Gabriele & Elena Smirnova (red.) (2010b). *Linguistic Realization of Evidentiality in European Languages*. Berlin & New York: De Gruyter Mouton.
- Helin, Irmeli (2004). ... *SO DER WETTERBERICHT. Evidentialität und Redewiedergabe in deutschen und finnischen Medientexten und Übersetzungen*. Frankfurt am Main u. a.: Peter Lang. (= Nordeuropäische Beiträge aus den Human- und Gesellschaftswissenschaften 25).
- Hultman, Tor G. (2003). *Svenska Akademiens språklära*. Stockholm: Svenska Akademien.
- Kronning, Hans (2002). Kunskapens källa i språket. Om modalitet och evidentialitet i svenska, franska och tuyuca. I: *Mélanges publics en hommage à Gunnel Engwall*, 227–232. Red. Inge Bartning et al. Stockholm: Almqvist & Wiksell International.
- Lenk, Hartmut E. H. & Marjo Vesalainen (2012). Der Kommentar als persuasiver Text. I: *Germanistische Linguistik* 218–219, 7–32.
- Malmqvist, Anita, Mariann Skog-Södersved & Gregor von der Heiden (2016). Evidentialität in schwedischsprachigen Kommentartexten. I: *Germanistische Linguistik* (under tryckning).
- Metzler Lexikon Sprache* (2010). Herausgegeben von Helmut Glück. 4., aktualisierte u. überarbeitete Auflage. Stuttgart: Poeschel Verlag.
- Plungian, Vladimir (2010). Types of verbal evidentiality marking: an overview. I: *Linguistic Realization of Evidentiality in European Languages*, 15–56. Red. Gabriele Diewald & Elena Smirnova. Berlin & New York: De Gruyter Mouton.
- Sandman, Erika (2015). Review of Aikhenvald, Alexandra & Dixon, R. M. W. (eds.). *The Grammar of Knowledge. A Cross-Linguistic Typology*. *SKY Journal of Linguistics* 28, 421–427.
- Svenska Akademiens grammatik* (1999). Stockholm: Svenska Akademien.
- Thorell, Olof (1973). *Svensk grammatik*. Stockholm: Esselte Studium.
- Wiemer, Björn (2010). Hearsay in European languages: toward an integrative account of grammatical and lexical marking. I: *Linguistic Realization of Evidentiality in European Languages*, 59–129. Red. Gabriele Diewald & Elena Smirnova. Berlin & New York: De Gruyter Mouton.

Zakariasson, Dennis (2014). *Evidentialitet i uraliska språk. En komparativ studie*. Examensarbete i finsk-ugriska språk. Uppsala: Institutionen för moderna språk.